

מזת יקנות הכר ששה

וואס דורך איר זעהט זיך די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן השבת

"הפח נשבר ואנחנו נמלטנו"

נביא כאן ספור נפלא של השגחה פֿרטיט שהגיע למערכת: ביום שישי האחרון, ערב פרשת עקב, יצאתי יחד עם ילדי להתפלל תפילת שחרית. אחרי התפלה נשארתי אתם ללמד קצת בבית הכנסת, והיות שרצייתי לאפשר לבני ביתי לקום בנחת ולהכין את האכל לשבת ברגע, נכנסתי עם ילדי לארוחת בקר באחד החדרים שליד בית הכנסת, שבו מתקיים ארוחת בקר על ידי תרומת גדיבי כלל ישראל, אשרי חלקם.

תוך כדי שאנו אוכלים, נגש אלינו יהודי עם לב חם, ועורר אותנו על עגן זמירות שבת, וכה היו דבריו:

'אבא יקה, אני רואה שאתה סועד כאן את לבך יחד עם ילדיך המתוקים, חז"ל אומרים "גדולה לגימה שמקרבת", בזמן שאוכלים נפתחים לאדם אנרגיות ומחשבות טובות, וראוי לנצל זאת להודות לבורא על האכל שהוא זן אותנו, וכן על עוד דברים טובים ונפלאים שיש לנו, ולפיקר אנו שרים זמירות שבת, וכמאמר חז"ל שכאשר הגויים אוכלים הם מתחילים לדבר גבול פה, מאידך כאשר יהודים אוכלים הם פותחים בשירות ותשבחות, תשקיע בזמרות שבת, ותודה לבורא יחד עם ילדיך ותראה נסים וישועות'. <<

לקח מהפרשה

פיצד נבא לדבקות בה' מהלמוד?

מעשינו ומחשבותינו - מה היעד שלנו, האם אנו טרודים כל הזמן בממון וכבוד או שאנו מחפשים להדבק בה' מתוך ענוה והכנעה.

כאשר אדם לא מצליח בתחום מסוים, במקום להתרעם על חסר ההצלחה עליו לשמח שה' מטה אותו לדרך האמת, שלא ישקע יותר מדי בעולם הזה, וגם אם אדם לא מצליח בלמוד וכדו' זה גם קריאה משמים שנלמד מתוך ענוה ומתוך הכנעה לפניו יתברך.

חז"ל מלמדים אותנו יסוד עצום "אין הקב"ה מונה דפין אלא שעות" - ה' לא מחפש בעלי כשרון! מי שיש לו כשרון זה מתנה מהקב"ה יצריך להודות על כך ולא להתגאות בזה. וכד בבד לדעת שעקר מה שה' מבקש מעמנו זה לאהבה ולייאה אותו - שנבא מהלמוד שלנו לעוד אהבה אליו יתברך מתוך ענוה והכנעה.

בימים אלו שתלמידים רבים נכנסים לשינה חדשה או לשעור חדש, עלינו לשנון את היסוד הזה, "הקב"ה מצפה מכל אחד ואחד שיהיה מה שהוא, שילמד לפי הכחות ולפי הכשרונות שלו, וראוי לנו לבקש לפני הלמוד רבונו של עולם אני מודה לך שאתה מוכה אותי ללמוד את תורתך הקדושה שמלאה בחסדים הגדולים שאתה מרעיף עלינו, שכאשר אני לומד את דברי התנאים והאמוראים הקדושים, אני יקנה עוד דבקות בקב' שאני אדבר בכבוד לחברותא שלי, שישמחו בי חברי ואשמח בהם'. <<

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה", איתא בספרי "משל לאחד שהיה יושב על פרשת דרכים והיו לפניו שני שבילים, אחד שתחלתו מישור וסופו קוצים ואחד שתחלתו קוצים וסופו מישור. והיה מודיע את העוברים והשבים - שביל זה שתחלתו קוצים כשתים ושלוש פסיעות וסופו לצאת למישור, והשביל האחר תחלתו מישור וסופו קוצים".

מדרש זה מלמדנו יסוד עצום: העולם הזה מטעה מאד - פעמים רבות נדמה לאדם שעליו להשקיע מאד בעולם הזה בכדי לקנות שלוה, אולם בסוף הוא רק מתסר

מרב הקנינים שטרח ועמל בהם. וכמאמר חז"ל, מרבה נכסים מרבה דאגה. ובסוף הוא מסתלק מהעולם מבלי שיקנה חיי נצח,

והצדיקים שבכל דור ודור עומדים ומלמדים אותנו במה להשקיע, היאך לקנות חיים של דבקות בבורא. וכענין שמשנה רבנו עמד והזהיר את כלל ישראל "ובחרת בחיים".

לפעמים אדם נהיה קשור מאד לבית שלו, לעבודה שלו וכדומה בלי לקשר אותם לבורא, הוא עושה מהם עקר.

וכן לפעמים אדם עוסק בתורה והוא מחפש להגדיל את עצמו ואת כבודו בלמוד, מבלי לחשב על נותן התורה שמצפה שנדבק בו על ידי הלמוד. ובימים אלו של חדש אלול זה זמן שאנו עוצרים ממרוצת החיים ומתבוננים על

>> המשך לקח מהפרשה

וזה שאומר הנביא, וקראנו זאת שבוע שעבר בהפטרה, "שמעו אלי רדפי צדק מבקשי ה', הביטו אל צור חצבתם ואל מקבת בור גפרתם, הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם", שעלינו להתבונן באברהם אבינו היאך הוא השתנה. שמתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ואברהם חפש את הבורא ומצא, למרות כל הקשיים שהיו בדרך.

ולכל אחד ואחד יש במדת מה את הנסיונות שהיו לאברהם אבינו, שיש לאדם קשיים במשפחתו עם ילדיו, או שאדם ממתין לילדים, וכן אדם צריך לעבור ממקום למקום בגלוינות שונות, ועלינו להתבונן היאך אברהם אבינו עבר את הנסיונות והקשיים שהיו לו, כיצד הוא רכש עוד ועוד נאמנות לבורא בכל נסיון, והדרך לקנות נאמנות לבורא, זה כאשר נרכש נאמנות בין אדם לחברו, ובעקבותיו בין בן לאביו ובין תלמיד לרבו.

וזה למוד לכל אחד ואחד, בכח היחידה, שלמרות הקשיים, שהיו לאברהם, שלא היו לו ילדים שנים רבות, ובכל זאת האמין בה', וה' החשיב לו זאת לצדקה, כי היה לו נאמנות, למרות שהוא לא ראה את הישועה, הוא בטח בבורא שיתן לו. וכן כל אחד ואחד צריך להאמין בבורא, שבוא יעשה עמו הלאה טוב, והראיה הגדולה ביותר, זה כל הטוב שכן יש לנו, שאנו בריאים וחיים בשפע כל טוב שיש בדרךנו.

וזה מה שהחזיק את כלל ישראל במשך כל הדורות, הקשר שלנו לאבותינו ורבותינו, שהצדיקים מאירים לנו בתורה הקדושה ובמצוותיה, את קרבת ה' שבכל מצוה, כמו שהמשנה באבות פותחת "מישה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע...". וכן הלאה - העבודה של כל יהודי ויהודי זה להמשיך את השלשלת של האבות הקדושים ורועי ישראל, שבכל דור ודור להיות תלמיד ולצעד בדרך של הנאמנות לבורא, בדרך של היותה בדרך המובילה לעולם הבא.

נמצינו למדים שהתורה הקדושה מלמדת אותנו את המתקנות שבכל מצוה ומצוה, בל נעשה את המצוות מחמת שצריך לעשות את המצוה, ובכדי לצאת ידי חובה גרידא, נעמיק בכל מצוה, ונראה את חסד ה', שאזעק בכל מצוה, את העדינות והאצילות שאנו מקבלים בכל המצוות, את הטבות והחסדים עם האילת שבכל מצוה, וכמו שאומר הנביא "אז תתענג על ה'". ובדאי שאנו מקימים את כל התורה כלה, גם בלי להבין ברם הדבר ברור שהקב"ה רוצה שנופיר אותו, ונחזק את הקשר שלנו עמו בכל מצוה.

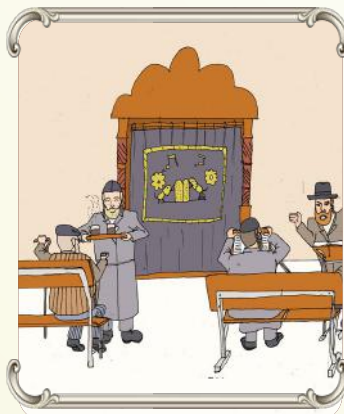
כמה אנשים מבליים את ימיהם ושנותיהם על מחלוקות ומריבות, ומפסידים זמן יקר שבאפשרותם לרכוש נצח נצחים, המשפט שאומר 'בכביש אל תהיה צודק, תהיה חכם' שיש בכל תחום בחיים. גם אם מישוהו חייב לה' גם אם יש לה' קשיים מסוימים אל תתן להם לנהל לה' את החיים, אל תסתובב ממרמור ומלא כעסים, בגלל דברים קטנים! תהיה חכם, תתבונן איך לקנות עולם הבא, איך לנצל את החיים לעסק בחסד, לזכות את הרבים, להחדיר אמונה בבינתה תשקיע בכל הטוב שה' נותן לה, תעשה עסק מכל הטוב שיש לה, וכך תהיה שמח ותזכה לעולם הבא.

בחורים רבים נפלו רק מחמת שהם קנאו במי שהצליח יותר מהם, כי הם חשבו שהתכלית זה להיות המצליח של הישיבה ובעל הכשרון הגדול ביותר, אולם כאשר נדע שההפך הוא הנכון, שתכלית הלמוד להשתלם במדות טובות ובהכנעה, נשמח בחלקנו הטוב.

וזה הענין, שבראש השנה אנו ממליכים את הקב"ה ומכריזים פעמים רבות שה' הוא המלך ואנו עבדיו, מלכות פרושו שכל מה שיש לנו זה מהקדוש ברוך הוא - ה' מכלכל אותנו, ה' נותן לנו בריאות בגוף ובנפש, ה' נותן לנו אשה וילדים ובית וכל טוב, על הכל אנו ממליכים את ה', וכן אנו ממליכים את ה' שנתן לנו את התורה הקדושה בכדי שנדבק בו.

וזה שהתורה מצוה אותנו בתחלת פרשתנו "אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים" - תשרש את הרע, תכניס את הקב"ה בכל מקום, בכל מהלך החיים: עבודה זרה פרושה הסחת דעת מהקב"ה, היות שהבריא זועקת שיש מנהיג לבירה, וכאשר אנו לא חושבים על הקב"ה, ולא מתבוננים בכל הטוב שהוא עושה עמנו כל רגע, זה נחשב הסחת דעת מהיותו יתברך.

כל המדות הרעות, ככעס, גאווה, קנאה ועוד, הנם תוצאה של חסר אמונה, שכאשר נתבונן בכל הטוב שיש לנו, שאנו בריאים ונושמים, ויש לנו משפחה והכליות והראות והמח הכל תקין, נתמלא בשמחה עצומה, נשמח בחלקנו הטוב ולא נקנא בזולת על זוטות, וכן כאשר נדע שה' מנהל אותנו בכל רגע, נבין שהמחשבה על פחי ועצם ידי, אינם מוצאים מקום בלב המאמין.

הקב"ה מצפה מכל אחד ואחד שיהיה מה שהוא, שילמד לפי הכחות ולפי הכשרונות שלו

ולפיכך תכף למצות בעור העבודה זרה, נאמרה פרשת הקרבנות ועבודת המקדש, וישנם שני סוגי קרבנות, יש קרבן שבא על חטא שהאדם התרחק מה', וכאשר היה בא לבית המקדש היה מקבל מהכהנים הצדיקים, דעת של אמונה ואהבת ה', על ידי שהיה מתבונן בחסד הנפלא שבכל אבר מאברי גופו [והיה רואה זאת במוחשי על אברי הבהמה], ומתוך כך היה מתחרט על החטא שבא כתוצאה מרחוק מה'. ויש קרבן שבא כהודאה והכרת הטוב, בכדי להחדיר בנו, שה' עמנו ואוהב אותנו, ובל נשכח זאת לעולם.

וזה יסוד כל המצוות, - מצוה מלשון צות וחבורה, שאנו דבקים בה' על ידי כל מצוה, כדגמת תפלין שנצטוינו להניח על ידינו, בכדי שנוכח את כל הנסים שעשה הבורא לאבותינו ולנו, שהוציאנו ממצרים והביא לנו את ארץ ישראל, ונותן לנו ילדים, וזה מצוות פדיון הבן, שנכתבת בתפלין, וכן ה' נותן לנו פרנסה, שאה מצות פטר חמור, שהחמור הנו העזר והסיוע בעל האדם לפרנסתו, ולפיכך מניחים כנגד הלב והמח, להודות על האברים הנפלאים והיקרים שפועלים בנו.

וכשנתבונן בכל זה, נבוא לאהבת ה' וקרבתו, כמה ראוי לנו לשבת ולקרא את הפרשיות המתוקות הללו, שמשה רבנו מגלה ומודיע לכלל ישראל, יהודים וקרים ה' אוהב אתכם "בנים אתם לה' אלקיכם... כי עם קדוש אתה לה' אלקיך ובה בחר ה' להיות לו לעם סגלה, מכל העמים אשר על פני האדמה":

פנינים לחודש אלול

א. חדש אלול, החדש האחרון של השנה, זה זמן של חשבון נפש. כמו בכל עסק, שבסוף היום ובסוף החדש והשנה עורכים דין וחשבון, כך כל אחד ואחד צריך לערוך חשבון מה הוא התקדם השנה, ובמה הוא חפץ להתקדם בשנה הבאה. וכל אחד ואחד יכול להגיע לדרגות גבוהות מאוד, העקר שנוצרה להשתנות ולא נהיה עצלים.

ב. עלינו להתכונן לראש השנה שלושים יום קדם החג, והיות שראש השנה מהותו המלכת ה' מתוודע ענוה והכנעה, כבר מראש חדש אלול אנו מתמלאים בענוה והכנעה ותולים את עיינינו לקב"ה, שהוא מלכנו ומנהל אותנו.

כמו שאנו אומרים בתפלה 'מכלכל חיים בחסד',

שהבורא מכלכל אותנו מכל כל, ומשפיע עלינו שפע של טובות וחסדים. וזה 'אלול' נוטריקון 'אני ללול', שאנו כמו תינוק שנמצא בלול ומצפה לרחמי הוריו שיכללוהו.

ג. בחדש אלול עלינו לערוך חשבון נפש, ולהתבונן בכל הטוב שקבלנו במשך כל השנה, ולצעק לקב"ה מרב כל הטוב שנתן לנו בריאות משפחה, נחת, פרנסה, חיים, עסק התורה והמצוות ועוד דברים טובים ומתוקים לרב. וכאשר אדם צועק מרב טוב, הוא לא צריך לצעק על קשיים רח"ל.

כענין שאמרו חז"ל "יפה צעקה לאדם קדם גור דיו", שכאשר נתלהב ונעשה עסק מכל הטוב שיש לנו, לא נצטרך לצעק מתוך קשי של אחרי גור דיו

חליה.

ה. בכל בקר אנו מברכים "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא, היות שבכל יום אנו מקבלים נשמה חדשה בכל יום, ה' נותן לנו כחות מחדשים לשוב אליו יתברך, והעקר שהרצון שלנו יהיה אליו, וגם אם אדם לא הצליח ביום זה שלא פול ברוחו, אדרבא מתוך הקשי אפשר להתעלות ולהתרומם לבקש מהבורא שיקרבנו אליו וה' שומע ומחבב תפלה זו כמו שכתוב "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה". וזה גם הסבה שפעמים רבות האדם שוכח בכדי שאדם לא ירגיש משלם, וכן שלא יחפש את החסרונות שבו ושבתאחרים, אלא יתקדם תמיד הלאה.

פנינים מצויירי

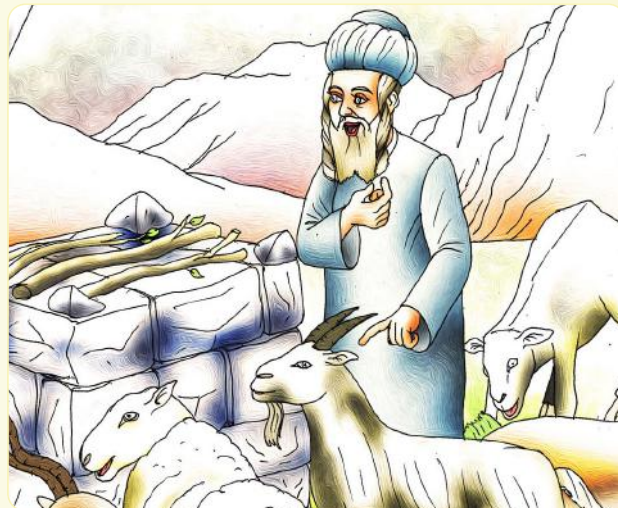
תחתי' וזה שאנו פותחים את התפלה, ב"הודו לה' קראו בשמו" - תצעק ותתלהב מכל הטוב שיש לה.

נמצינו למדים, שתפלות כנגד אבות, וכנגד הקרבנות שהאבות גלו לנו את עומק הקרבנות שהאדם זה הקרבן, ואברהם העריף את בנו. ועל פן התמיד של שחר הוא כנגד עקדת יצחק שהיה בבקרה שהאבות חדשו את התפלות על ידי שהתבוננו בכל הטוב שהבורא עושה עמם, וחיו את השגחתו הפרטית על כל צעד ושעל, ולפיקה שלשית הברכות הראשונות שבשמונה עשרה, נקראו ברכות השבח, שעל ידם אנו רואים את כל הטוב והשבח שהבורא משפיע עבורנו.

ואנו פותחים את התפלה בברכת אבות, שהאבות יסדו את כלל ישראל וגלו לנו את קרבת ה' אלינו, וכיצד לעבדו. וכן הצדיקים שבכל הדורות מגלים לנו את השבח והזכויות הגדולות שיש לנו, על ידי האבות הקדושים. וכענין שמשה רבנו בקש "זכר לעבדך לאברהם ליצחק וליעקב".

ברכה שניה, זה גבורות ה', שה' מרעיף עלינו כל טוב. שהגשם כולל את כל השפע שבעולם שבא על ידי הגשם. וכן תחית המתים שזה חסד ה' שאנו קמים בכל יום בריאים ורעננים, וכן תחית המתים לעתיד לבוא.

וברכת 'אתה קדוש', זה עולם הבא, שאנו מכריזים את גדלת ה' וקדשותו, שאנו וזרענו עד עולם נקדש את ה' בכל יום בעולם הזה ובעולם הבא.

בפרשתנו מדבר על בית המקדש ועבודת הקרבנות, ברם כאשר אדם עושה זאת בלי הדעת של הכהן, זה יכול להיות בבחינת עבודה זרה, כענין שנאמר בפרשתנו "לא תטע לה אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך". וכאשר אדם מקבל את הדעת של ההלכות וההתבוננות בחסדי ה', אזי קרבנו נרצה לפני ה'.

וכמו שכתוב בפרשה הבאה, שמצוה עלינו לעלות לבית

המקדש ולראות את עבודת הכהנים בבית המקדש, ולהודות לשמו יתברך. - "בין דם לדם" - שהכהנים מלמדים אותנו, להתבונן בדם הבריאה והמחומצן שבגופינו. וכן הדחת הקרבים בקרבנות - זה הודאה על שבאפשרותינו לנקות את גופנו מבפנים ומבחוץ, על ידי מאכלים שמנקים את גופנו, וכן שאר כל העבודות על דרך זה.

וכאשר אדם מתפלל שחרית במחשבה של הודאה על כל הטוב שהבורא עושה עמו בכל האיברים שפועלים בגופו כראוי, אזי הבורא יחליף לו את כל הדברים הלא טובים שיכולים לבוא עליו - לדברים טובים.

כי אדם נדון בכל יום, וכאשר אדם מעריך את הבריאות שלו, ואת הנשימות שתקינות בו, ועושה הפל לכבוד ה' - זה נחשב לו כעקדת יצחק, שכאשר אברהם אבינו הקריב את האיל הוא הכריז ואמר: 'יש לי את יצחק שנולד לזקנותי! הוא נושם ובריא ויחיה לארץ ימים! ואת הקרבן נשחט

שמעתי את דבריו המתוקים וגמרתיו אומר בלבי להתחזק בזמרות השבת בחיות ובחשק גמדין, יחד עם כל בני המשפחה. כשסימנו את ארוחת הבקר יצאתי עם ילדי לכוון הבית, כאשר הגענו לפתח הבנין ראינו שהשכן שגנר בקומה הרביעית מוריד פח אשפה במנוף הביתי שלו.

אני נכנסתי הביתה והילדים נשארו בחוץ והתבוננו בפח שמשתלשל מלמעלה. לפתע הפח נתקע בחתיכת עץ שבלטה מהבנין וכל הפח נטה על צדו, בתוך הפח היה דלי גדול של של צבע, וכאשר הפח התעקם על צדו, הדלי החליק ממנו, צנח כמה קומות עד למטה והתפוצץ סגטימטורים בודדים ליד ילדי.

כששמעתי את הרעש, רצתי החוצה והבנתי את אשר ארע, ומיד הודיתי לקב"ה מתוך שמחה עצומה, על שהילדים שלי בריאים ושלמים. חשבתי בלבי מה היה קורה לו היה הדלי נופל על ראשו של אחד מהילדים חלילה.

השכן מלמעלה ירד והתנצל, ואני ראיתי אות משמים בהלבנת ילדי, שלא להלבין את פני השכן, על שבגינו הילדים שלי נהיו לבנים מכף רגל ועד ראש, השערות, הבגדים הכל הפך להיות לבן.

אחר כך עמלנו זמן רב לנקות את הילדים ואת מה שהצלחנו להציל מהבגדים והנעלים, וכל הזמן נתנו שיר ושבח לבורא שהציל את ילדנו.

באותו ליל שבת נזכרתי בדברי אותו יהודי שחזק אותנו לשיר זמירות שבת ושרנו זמירות שבת כפי שלא שרנו מעודנו, וכמאמר האבן עזרא, "כי אשמרה שבת קל ישמרני" - מי ששור ומודה לבורא בשבת, מתוך התבוננות בכל הטוב שיש לנו, ה' שומר עלינו.

היסורין והקשיים הם אלו שמתהרים את האדם ומביאים אותו לענוה וטהרת הלב

את זה תאכלו מכל אשר במים וגו'.

יש לעיין בהלכות דגים בכמה דברים הטעונים באור. א. מפני מה כתבה התורה בלשון צווי את זה תאכלו, מה שלא מצינו בבהמה? ב. מדוע נפלה התורה את סנפיר וקשקשת לאסור והתר? ג. הגמרא בנדה (נא): אומרת "כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ולא נכתב סנפיר אלא להגדיל תורה ולהאדירה", וצריך באור מה העמק בתרוץ זה, הרי סוף כל סוף מדוע נכתבה אותו התורה?

ונראה לבאר על פי התוספות בחלין (כב): שפרש קשקשת - דבר שאינו חלק, והינו שמלבד הסנפירים הרומזים לזריזות, נטתה התורה עוד סימון טהרה של קשקשת, הרומז לירידות והקשיים שיש לאדם, שדוקא הם מטהרים אותו ומביאים אותו לענוה וטהרת הלב, ועל ידי כן ביטלתו להתעלות בעבודת ה' פראוי, וכמו שאמרו בגמרא ביומא (כב): "אין ממוני פרנס על הצבור אלא אם כן קפה של שרצים תלויה לו מאחוריו, שאם תזוח דעתו אומרים לו חזור לאחוריו".

ועל פי זה מובן שדוקא דגים כתבה התורה "את זה תאכלו", מפנין שהדגים הם הטהורים ביותר מכל בעלי החיים, והם רומזים לצדיקים כמבאר בפסרים הקדושים, וכן כפלה התורה את טהרתו, ללמדנו שצריך ללמוד מהצדיקים והתלמידים חכמים כיצד להפך את הירידות לעליות, ולשוטטים החכמה והתפלה פראוי.

מהותם של שלושת הרגלים

שלוש פעמים בשנה יראה כל יכורד וגו'.

שלושת הרגלים הם ימים של התבוננות בדברים הטובים שהקב"ה נותן לנו בתקופות השנה, בפסח - לא אוכלים חמין, בכדי שנעריך את הלחם, ונודה לשמוי יתברך על התבואה החדשה וכל הנעשה ממנה בפרטיות, בשבועות - אנו מודים על כל פרות האילן, שזמן בשולם מתחיל בשבועות, ועל כן בשבועות זה זמן הבאת בכורים, וכאנו מודים על החטים ומביאים על זה שתי הלחם, ובסוכות - אנו מודים על הבית שיש לנו, ועל כן אנו יוצאים מהבית ויושבים בדירת עראי, בכדי שנעריך את הבית ואת כל הטוב שבו.

הקב"ה צוה את אדם הראשון לא לאכול מעץ הדעת, ולמרות שדעת וחכמה הם דברים חשובים מאד, אבל התמימות והנאמנות לבורא בלי חכמות, זה חשוב

הרבה יותר לאין ערוך. והקב"ה אמר לאדם מה טוב לו, אבל היתה לו בחירה, והוא בחר כן לאכול מעץ הדעת, ואין הוא התבייש שהוא ערום, היות שלפני כן כל גופו היה מכוסה בצפרן, (כדאי תאמר פקדי דר"א) וכל הדברים שבגופו היו מאירים וזועקים את חסדי ה' העמקים והנפלאים שטמונים באבריו. אולם אחרי שאדם חטא, הכל התפסה. ואדם הראשון התבייש מכך שהוא ערום.

כך כל אחד ואחד מאתנו חי בגן עדן, ה' מרעיף עלינו כל טוב, ומצוה אותנו "ובחרת בחיים" - אל תחפש להתחכם, תקים את התורה בתמימות ותזכה לחיי העולם הבא. לכל יהודי יש בכל יום את הנסיון של עץ הדעת: האם לחשוב מחשבות טובות, לראות את כל הטוב שכן יש לו, או להתמקד במה שאין לו, ולחפש תמיד מה חסר לו ולהתאוות אליו; האם לחשוב מחשבות מתחכמות או להיות דבק בה' בידיעה שהקב"ה אוהב אותנו ושמן בנו, וצוה אותנו לבחר בחיים.

ובכדי לזכות לכך עלינו לבוא לתלמידי חכמים ולצדיקים שכבר עברו את גן המבוכה ויודעים את דרך החיים, היאך להדבק בחיים, היאך לזכות 'להשליך את העין' - את עצות התורה הקדושה לתוך המרירות שיש בחיים, ולהמתיק אותם, וכמו שהאריך בזה ה' מסלת ישרים.

העמק שבעבודת המקדש

ואכלת לפני ה' אלקיך... למען תלמד ליראה את ה' אלקיך. צריך באור כיצד על ידי אכילת מעשרות בירושלים היו מגיעים ליראת ה' ובמדד'ש תנאים (דברים יד) איתא על זה "אמר רבי ישמעאל, כשאדם מביא מעשר שני לבית הבחירה והיה רואה קדש גדול - כהנים עוסקים בעבודתם, וחכמים ותלמידיהם יושבין בלשכת הגזית ועוסקים בתלמוד תורה, היה הוא נמשך ליראת שמים ועוסק בתורה".

וביתר באור שהכהנים הם הצדיקים שמדריכים את העם כיצד לעבד את ה' יתברך, וזה על ידי עבודת הקרבנות, שזה ענין של זכוד הדמים והמדות, וכן לאהב את הקב"ה על כל החסד שהוא עושה עמנו במערכות הנפלאות שפועלות בגופנו, וכן הסנהדרין היו מורים לעם את דרך ה' במשא ומתן הגון וישר, וכן הלויים היו שרים לקב"ה וקולמדים את העם להיות בשמחה, ועל כן כשאדם היה רואה את כל הפנימיות הנפלאה שבעבודת ה', הוא היה מתמלא בהערכה אליו יתברך ומתחזק בעבודתו, וכן בלמוד התורה הקדושה שמדריכה אותנו למדות טובות ואהבת ה'.